

Utdanning

**«Få hjula i gang!»
Oslo 17.nov. 2011**

**Eva Magnus
Høgskolen i Sør-Trøndelag og NTNU
Samfunnsforskning**

Karin sa:

Vi må jo jobbe litt ekstra (hørselshemmede), men det har vi jo gjort hele tida. For oss er det helt vanlig.....Jeg tror du skal være både motivert og sterk for å gjennomføre det. Det er tungt, men det er tross alt det du vil, da. Så det har med interesse å gjøre og. Og å hevde seg i samfunnet rett og slett. Du kommer ikke langt uten utdanning. Og du får i hvert fall ikke en jobb som funksjonshemmet uten utdanning. Jeg synes nesten det er viktigere at vi tar utdanning enn andre, kanskje.

Kompetanse

- Om seg selv
- Om å stå opp mot barrierer
- Om samfunnet
- Om betydningen av utdanning

Hverdagen

eva magnus

Overgangen til høyere utdanning

eva magnus

Rådgivning i overgangen

Videregående skole

Nav

Habiliteringstjenesten

Rådgivningstjeneste ved
utdanningsstedet

Hva skjer i denne fasen?

Læringsmiljøet

Et universelt utformet læringsmiljø:

Bygninger og uteområder

Studier og undervisning

IKT / annen informasjon

Studentliv m/ bolig, kantiner, studentaktiviteter

Individuell tilrettelegging, for eksempel:

Tilgjengelig litteratur

Diktafon

Skjermet leseplass

Studentassistent

Rådgivningstjeneste

- Utdanningsinstitusjonens rådgivningstjeneste
- Nasjonal pådriver for universell utforming og individuell tilrettelegging i høyere utdanning
- www.universell.no

Tid og energi

- Hverdagen er lik og forskjellig fra andre studenters hverdag
- Tid i:
 - Studier
 - Søvn og hvile
 - Daglige gjøremål

Tid i studier

eva magnus

Håkon – om bruk av diktafon

- *Så det medfører jo en del ekstra vendinger og sånn i hverdagen. En del sånne ekstra ting, som kanskje ikke den vanlige mann i gata forstår. Men sånn er det nå!*

Lesing

- Håkon: *Det har med samsyn å gjøre. Når jeg leser så er det vanskelig å koordinere.*
- Mange erfarer å bruke mye tid i lesing.

Tid i søvn og hvile

- Studentene sov og hvilte mer enn det som er gjennomsnitt i befolkningen (Rønning og Vaage 2002), og enn ergoterapeut- og fysioterapeutstudentene (Alsaker, Jakobsen, Magnus m.fl. 2006)
- Sykdommer, medisiner, økt tretthet mm.

Tid i daglige gjøremål

Lunsj i kantina?

eva magnus

Andre konsekvenser

Vennskap på vent
Redusert studieprogresjon
Struktur og rutiner
Prioritering av aktiviteter

Andre brikker som må være på plass

- Evt. helsetjenester
- Kommunale tjenester
 - Brukerstyrt personlig assistanse
 - Hjemmetjenester
 - Helsetjenster

Flere brikker som må være på plass

- Studiefinansiering
- Bolig
- Transport

Spørsmål om tjenester og tilrettelegging

- Presentere seg – bli lyttet til – bli forstått
- Nødvendig og utfordrende

«Forhandlingsmøter»

- Manglende inkluderende tiltak
- Eget initiativ – hvem – hva - hvordan
- Rådgivningstjenestens betydning
- Støtte og avvisning

- Utdanningsinstitusjonenes utfordring
– «Out of place»?

Litt historikk

FN: Funksjonshemmedes internasjonale år 1981

... må legges til rette for funksjonshemmede. Metoder og undervisningsmateriell må tilpasses, og tilgjengelighet sikres. Stipend og andre økonomiske støtteordninger må sikre at slik utdanning lar seg gjennomføre uten å bli mer belastende enn for ikke-funksjonshemmede (NOU 1983:36 s. 41)

NOU 2001:22 Fra bruker til borger.

St.meld. nr. 40 (2002-2003) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer

Utdanning og arbeid

- Sterk sammenheng mellom høyere utdanning og deltakelse på arbeidsmarkedet
- Sammenhengen er særlig sterk for personer med funksjonsnedsettelse (Bliksvær & Hanssen 2006; Grambo & Myklebø 2010; Molden, Wendelborg & Tøssebro 2009; Skog Hansen & Svalund 2007; Vedeler 2009)
- Personer med nedsatt funksjonsevne har lavere utdanningsnivå enn befolkningen for øvrig (Molden, Wendelborg & Tøssebro 2009)

Brikkene må på plass!

eva magnus